

Fremsat den 10. marts 2021 af Inger Støjberg (UFG)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om rigsretten

(Offentlighed om hver dommers stemmeafgivning og begrundelse)

§ 1

I lov om rigsretten, jf. lovbekendtgørelse nr. 641 af 17. september 1986, som ændret ved § 17 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 68 ændres »med oplysning om stemmetal, men uden angivelse af dommernes navne« til: »med angivelse af de pågældende dommers navne«.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Ifølge grundlovens § 65, stk. 1, skal offentlighed og mundtlighed i videst muligt omfang gennemføres i retsplejen.

Offentlighedens adgang til indsigt i retsplejen er en del af ethvert velfungerende demokrati med en uafhængig dømmende magt. Det udgør desuden en væsentlig retssikkerhedsgaranti for den tiltalte, da princippet om offentlighed i retsplejen sikrer, at ingen tiltalt dømmes i hemmelighed og uden mulighed for indsigt i domstolenes virksomhed.

Princippet om offentlighed i retsplejen er også en del af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions beskyttelse af retten til en retfærdig rettergang. Rigsretten består af 15 højesteretsdommere og 15 medlemmer, som er politisk udpeget og med til at fælde dom. Når Rigsrettens domme offentliggøres, skal de indeholde angivelse af de grunde, hvorpå domsslutningen støtter sig, samt oplysning om de forskellige meninger under afstemningen, såvel vedrørende resultatet som vedrørende begrundelsen, med oplysning om stemmetal, men uden angivelse af dommernes navne. Det er med andre ord ikke muligt at se, hvordan hverken højesteretsdommerne eller de politisk udpegede medlemmer af retten har stemt, i tilfælde af uenighed.

Rigsretssager er i deres natur anderledes end almindelige straffesager. Rigsretten pådømmer sager om ministres embedsførelse, og det er et politisk flertal i Folketinget, der rejser tiltalen. Sammen med Rigsrettens sammensætning kan det medvirke til at skabe en urimelig mistanke om, at de politisk udpegede medlemmer af Rigsrettens stemmer kan være politisk motiveret.

Denne mistanke har også nuværende højesteretsdommer Jens Peter Christensen behandlet. I skriftet »Domstolene – den tredje statsmagt« fra 2003 skriver Jens Peter Christensen bl.a., at de politisk udpegede rigsretsmedlemmers partipolitiske tilknytning udgør et problem ud fra et retssikkerhedsmæssigt betonet ønske om at sikre partipolitisk uafhængighed og upartiskhed. Han nævner desuden, at det er vanskeligt at opretholde tilliden til, at partifællerne i Rigsretten vil evne at se bort fra partigrupperne i Folketingets stillingtagen i forbindelse med beslutningen om rigsretstiltale, og nævner, at behovet for tillid til rettens uafhængighed og upartiskhed taler for en reform af Rigsretten.

Da Rigsretten om kort tid skal pådømme en sag efter ønske fra et flertal i Folketinget, er det ikke muligt at lave en egentlig reform af Rigsretten, inden den skal i funktion. Men behovet for tillid til Rigsrettens uafhængighed og upartiskhed er stadig påtrængende. Det er afgørende at undgå, at mistanker kan rejses, hvis vi som samfund skal værne om Rigsrettens uafhængighed og befolkningens tillid til Rigsrettens vigtige funktion som instrument til at pådømme sager om ministres embedsførelse.

Derfor foreslås med dette lovforslag, at det for rigsrets-

domme fremover skal gælde, at det af dommen skal fremgå, hvordan de enkelte medlemmer af retten har stemt og med hvilken begrundelse, som det i forvejen kendes fra f.eks. domme med dissens i Højesteret.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Gældende ret

Lov om rigsretten indeholder i § 68 bestemmelser om Rigsrettens udfærdigelse af domme.

Det fremgår heraf, at dommen skal indeholde angivelse af de grunde, hvorpå domsslutningen støtter sig, samt oplysning om de forskellige meninger under afstemningen, såvel vedrørende resultatet som vedrørende begrundelsen, med oplysning om stemmetal, men uden angivelse af dommernes navne.

Det er således – modsat hvad der f.eks. gælder for Højesterets domme – ikke muligt ud fra dommen at identificere, hvordan den enkelte dommer i Rigsretten har stemt ved afsigelse af en dom, og hvilke forhold vedkommende har lagt vægt på, medmindre naturligvis dommen er enstemmig.

2.2. Den foreslåede ordning

Den foreslåede ordning vil indebære, at Rigsrettens domme skal have det samme indhold, som kræves efter gældende ret, dog således, at dommene fremover skal angive dommernes navne i forbindelse med oplysningerne om de forskellige meninger under afstemningen. Dette vil gælde for alle Rigsrettens dommere, såvel højesteretsdommerne som de af Folketinget valgte.

Den foreslåede ordning vil gælde straks fra lovens ikrafttræden og dermed også have virkning for sager ved Rigsretten, der er anlagt før lovens ikrafttræden, men hvor der ikke er afsagt dom før lovens ikrafttræden.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det vurderes, at lovforslaget ikke har økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige af betydning.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Det vurderes, at lovforslaget ikke har økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Det vurderes, at lovforslaget ikke har administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Det vurderes, at lovforslaget ikke har klima- eller miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Sammenfattende skema

8. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag er ikke forinden fremsættelsen sendt i høring.

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klima- og miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Den gældende bestemmelse i rigsretslovens § 68 foreskriver, at Rigsrettens domme skal indeholde angivelse af de grunde, hvorpå domsslutningen støtter sig, samt oplysning om de forskellige meninger under afstemningen, såvel vedrørende resultatet som vedrørende begrundelsen, med oplysning om stemmetal, men uden angivelse af dommernes navne.

Det foreslås, at § 68 i lov om rigsretten ændres, således at Rigsrettens domme fremover skal angive dommernes navne i forbindelse med oplysningerne om de forskellige meninger under afstemningen. Det vil således af dommen være muligt at udlæse, hvilket resultat og med hvilken begrundelse den

enkelte dommer har stemt for. Det foreslåede vil gælde både for de af Rigsrettens dommere, som er højesteretsdommere, og for dem, som er valgt af Folketinget.

Der henvises i øvrigt til punkt 2.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Det forudsættes, at ændringen af rigsretsloven vil gælde straks fra lovens ikrafttræden og dermed også have virkning for sager ved Rigsretten, der er anlagt før lovens ikrafttræden, men hvor der ikke er afsagt dom før lovens ikrafttræden.

Skriftlig fremsættelse

Inger Støjberg (UFG):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om rigsretten (Offentlighed om hver dommers stemmeafgivning og begrundelse).

(Lovforslag nr. L 188)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering*

§ 68. Dommen skal indeholde angivelse af de grunde, hvorpå domsslutningen støtter sig, samt oplysning om de forskellige meninger under afstemningen, såvel vedrørende resultatet som vedrørende begrundelsen, med oplysning om stemmetal, men uden angivelse af dommernes navne.

*Lovforslaget***§ 1**

I lov om rigsretten, jf. lovbekendtgørelse nr. 641 af 17. september 1986, som ændret ved § 17 i lov nr. 433 af 31. maj 2000, foretages følgende ændring:

1. I § 68 ændres »med oplysning om stemmetal, men uden angivelse af dommernes navne« til: »med angivelse af de pågældende dommers navne«.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.